

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum aqua miscenda sit vino in sacrame[n]to
Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

hoc sacramentum prima die azymorum, quidam Graeci in tantam insaniam prorumpunt ut dicant tres Evangelistas falsum scripsisse, & a Ioane fuisse correctos. Sed istud est inconueniens, quia eadem ratione qua non crederetur Evangelistis in hoc dicto, nec in quocumq; alio. Nec est verum quod Ioan. eos correxit, vel eis in aliquo contradixit: sed decipiuntur Graeci per equiuocationem nominis, eo quod pascha dicitur quatuor modis. Primum accipitur pro agno paschali secundum illud Luc. 20. Venit dies azymorum in qua necesse erat occidi pascha. Et secunda pro die immolationis Marc. 13. Erat pascha & azyma post biduum. Tercio pro primo die azymorum postquam sero praecedente fuerat immolatus agnus paschalis, & hic erat dies festus & celeberrimus de quo Ioan. 13. ante diem festum pascha, &c. Quarto pro panibus azymis. Ioan. 18. vbi dicitur quod Iudaei non introierunt in pretorium ut non contaminarentur, sed manducarent pascha, id est panes azymos: quod ergo Ioan. dicit quod Christus fecit cenam cum discipulis suis ante diem festum pascha non est intelligendum de luna decimatercia, sed de luna decimaquarta cuius vespera in qua occidebatur agnus paschalis praecedebat primum diem azymorum qui dicebatur celeberrimus. Et haec erat luna. 15. Et ita non contradicit aliis sed concordat in idem. & sic patet secundum.

12 AD primum arg. dicendum est quod licet panis de frumento & vini de vite non crescant in omni regione, possunt tamen de facili haberi quantum sufficit ad hoc sacramentum. Consuetudo autem quae est apud aliquos quod intingunt pannum in vinum rubeum, & exsiccant intinctum, & postmodum lauant aqua & de aqua per intinctionem colorata faciunt, est erronea, quia non est ibi vinum quod ex necessitate requiritur ad hoc sacramentum. Sed est mera aqua colore panni intincta. Et reprobat de conse. dist. 2. cum omne crimen.

13 Ad secundum dicendum, quod per panem qui fit ex multis granis in area prius excussis deinde in mola attritis & per vinum quod conficitur ex multis racemis in torculari compressis sufficienter representatur amaritudo passionis Christi, nec obstat quod vinum laetificat & panis confirmat cor hominis, quia ista pertinent ad spirituales effectum quem ex passione Christi consequimur.

14 Argumentum in oppositum bene concludit quod in solo vino de vite, & in solo pane de frumento azymo est conficiendum sicut Christus confecit, sed non concludit quin in pane de frumento fermentato possit confici, quia esse fermentatum & esse azymum non variant speciem circa panem, sicut album & rubeum non variant speciem circa vinum.

QVAESTIO QVINTA.

Vtrum aqua miscenda sit vino in sacramento Eucharistiae.

Postea quaeritur vtrum vinum sit admiscenda aqua in hoc sacramento. Et arguitur quod non, quia aut ad mistio aquae esset de necessitate sacramenti, vel de congruitate, non de necessitate, quia solum panis & vinum dicuntur esse materia huius sacramenti. Nec de congruitate, ut per hoc significetur vno populi cum Christo, quia sicut vinum Christo per sumptionem sanguinis sub specie vini, ita vinum ei per sumptionem corporis sub specie panis. Sed panis non apponitur aqua ad significandum praedictam vniionem, ergo nec vino est apponenda, ut videtur.

2 Item Christus instituens hoc sacramentum non legitur apposuisse aquam vino, nec ordinasse quod apponeretur, ergo temerarium videtur quod praeter eius institutionem, & ordinationem apponatur aqua vino.

3 IN contrarium est, quod dixit Alex. Papa, & habetur de conse. dist. 2. cap. 1. in sacramentorum oblationibus panis tantum & vinum aquae permistum offerantur. Et in eadem distinctione ex dictis Cypriani quae etiam recitantur per Magistrum in litera habetur sic: Calix domini non potest esse aqua sola, nec vinum solum, nisi vtrumque miscatur, gloriosam est sicut Magister gloriatur in litera non potest, id est, non debet.

4 RESPONSIO. Dicendum est, quod aqua mis-

cenda est vino. Eius tamen mistio non est de necessitate sacramenti, sed de congruitate.

5 QVOD congrue apponatur persuadetur sic communiter ex duobus. Primum ex institutione, quia creditur probabiliter quod Christus in vinum de quo confecit apposuit aquam secundum morem illius terrae, quo homines temperati non vtuntur vino puro sed aqua misto propter fortitudinem vini. Secundo ex significatione, quia effectus huius sacramenti est vno populi Christiani cum Christo, ut membrorum cum capite, hoc autem significatur per mistionem aquae cum vino, ut Iulius Papa dicit, & habetur de conse. di. 2. cap. omne crimen. vbi dicitur sic: videmus in aqua intelligi populum, in vino vero sanguinem Christi ostendi, ergo quum in calice vino aqua miscetur, populus Christo adunatur. Quicquid sit de secunda congruitate, prima tamen non est multum apta, quia si Christus apposuit aquam vino propter vini fortitudinem, sicut ceteri sobrii homines, non conuincit propter hoc quod illi qui celebrant de vino debili ponant aquam, nec bibendo nec celebrando: Item si Christus aquam posuit, illa appositio multum differt ab appositione qua vtitur ecclesia.

Quia quantumcumque esset in vino prius aqua apposita, siue in dolio, siue in vase alio, cum in illa parte vini quae ponitur in calice, semper ponitur aliquid modici aquae: quod autem Christus sic apposuerit aquam satis est incertum, ino forte toti vino a principio cenae fuit aqua apposita more quorundam hominum, & quarundam regionum, in quibus non venditur vinum purum, sed aqua mistum, vel temperatur antequam in mensa ponatur, vnde congruitas secunda videtur apriori prima, & forte est ex sola institutione ecclesiae. Aqua autem quae vino apponitur congrue prius benedicitur per illa verba, In nomine Patris, &c. cum signo crucis, quia omnia quae applicantur materiei huius sacramenti sunt benedicta sicut calix, patena, corporalia, manus sacerdotis. Et ideo rationabile est quod aqua quae vino consecranda apponitur prius benedicitur.

6 Debet autem apponi aqua in tam parua quantitate quod non corrumpat vinum, quia sine vino non potest confici hoc sacramentum.

7 Quid autem appositio aquae non sit de necessitate sacramenti, patet sic: quia hoc sacramentum consistit in consecratione materiei, & non in vtu eius. Et ideo significatio quae pertinet ad eius vsum non est intrinseca sacramenti, nec est per consequens de necessitate sacramenti. Talis autem est significatio propter quam apponitur aqua vino, ut dictum est, ergo appositio aquae ad vinum non est de necessitate sacramenti, vnde de vino sine aqua potest confici, peccaret tamen qui scienter non apponeret aquam. Dicitur etiam quod Graeci aquam non apponunt & tamen vere conficiunt.

8 AD primum argumentum dicendum quod appositio aquae non est de necessitate, sed de congruitate nec est simile de vino & pane, quia pari apponitur aqua in sua consecratione, non autem vino.

9 Ad secundum dicendum quod inuicem fecit Christus quae non sunt expresse scripta in euangelis, probabile tamen est quod vino ipse apposuerit aquam, vel vsum est vino aqua prius apposita.

10 Auctoritates enim Alex. & Cypriani quae tanguntur in argumento ad oppositum satis concludunt quod aqua est vino admiscenda. Sed illud quod dicit Cyprianus, quod calix domini non potest esse aqua sola, nec vinum solum, nisi vtrumque miscatur, gloriosam est sicut Magister gloriatur in litera non potest, id est, non debet.

QVAESTIO SEXTA.

Vtrum sacerdos possit consecrare panem & vinum in quantacumque quantitate.

Postea quaeritur de quantitate materiei quae potest consecrari per sacerdotem, videlicet vtrum sacerdos possit consecrare panem & vinum in quantacumque quantitate. Et videtur quod non, quia actio gratiae non minus est ordinata, quam actio naturae, sed effectus cuiuslibet actionis naturalis est determinatae quantitaris. Omnium enim natura constantium positus est certus terminus, & ratio magnis